

interjúkat készít. Hiszen itt most nem más folyik, mint a kolozsvári s a Magyarországon élő magyarörmények találkozója. A flekken, amit a helyi Armenia Örménymagyar Baráti Társaság segítségével a Kirkósa-lányok s unokák sok, áldozatos munkával készítettek elő ennyi embernek, szinte mellékessé válik. A lényeg az ízes és szíves szó, a kapcsolatok, a szemek kedves összevillanása.

Az utolsó között léptem be a kiskapun s bemutatkoztam. Egy mondat arról, hogy a kézdivásárhelyi Dávidokból, hogy... hogy... Erre a nagyasszony elkapta a kezem:

- Maradj itt, beszélni akarok veled! Aztán mesélt, miközben mély, szerető, meleg szeméből sugárzott a figyelem és a megértés. Végül az a megtiszteltetés ért, hogy én kísérhettem a kolozsvári Kirkósa-porta nagyasszonyát az asztalig. Sütött a nap, megcsúszott a fény a kert lombjain, majd megérkezett az erdélyi magyar színjátszás jelenleg élő, egyik legnagyobb alakja, *Senkálshy Endre*. Flekken után verset mondott.

Úgy, ahogyan nagy öregek tudnak verset mondani, akik... akik nem egyszerűen tehetséges, nagy színészek, de meg is kínlódtak azért, hogy hivatásuk legmagasabb szintjén szóljanak hozzánk.

Miközben az öreg művész meggondoltan és remekül szaval, az jár a fejemben: van, van, van mit elmondania és felszínre hoznia ennek az Erdélyből elszármazott, vagy még mindig ott élő magyarörménységnek!

S aztán tovább... az utolsó nap dele, a nagyváradai élmény, a Villon-est *Varga Vilmostól* a pinceszínházban.

Viccelődni lehetne ezzel is: Villon-est délben... s nyugodtan viccelődhetünk: mert egy értelmes, mély műsor Nagyváradon déli verőfényben is esti csodává válik, s egy remek színész mély előadása sötétben is déli verőt fénylik... Nem részletezem, Varga Vilmos előadóművészetéről szóló mély elismerésemet különben sem akarom ismételni, írtam már az EÖGYKE-füzetek hasábjain Kiss-Török Ildikó és Varga Vilmos művészetéről, hiteles előadóstjeikről. Ezúttal csak ennyit: Varga Vilmos bizonyára magánemberként sem tartozik azok közé, akik köpnek, ha a nagyváros utcasarkán hajléktalant látnak. Olyan mély, hiteles, amit a nyomorral és kivetettséggel küszködő Villon versein át elmond.... Ne higyük, hogy mindez csak a középkori Franciaországról szól.

Varga Vilmos előadásában felteszi a legegyszerűbb kérdést: melyik várost nevezik Párizsnak? S melyik korban? Nem Villon Párizsa-e bármely város ma, 2001-ben? Ahol:

Az őszi sárban már magamban járok

s lábam nyomában a kaszás üget...

Mi is az az "utálatos pusztulás"?

Hol van az, amit mi keresünk? Mit is keresünk? Nem arról lenne-é szó, hogy ezen a kicsi, kék golyón, amit Földnek nevezünk, először is saját magunkkal keveredjünk rendbe? Meg a szomszédunkkal? Persze, kölcsönösen...

A sok, valóban sok és komoly élmény után a határon visszaérni jó, aztán az átkozott-szeretett, bűdös Budapestet is jó meglátni. A rövid beszámolót csak egészen egyedi módon tudom befejezni, egy néhány nappal az otthonról való hazaérkezés után született verssel:

Kétségbeesve pörölök anyámmal

Hallgass meg, hiszen én belőled lettem!

Te másé lettél s kelledd magad!

Anyám, rád ment néhány évtizedem!

Csalfa vagy.. pedig alakom te adtad,

vánszorgok, hajt a budapestiség.

De tudom, a szív - ott, öledben nyílik!

Gyermekkoromban te voltál az ég, a valóság...
s hogy mások másként vélik!

Te voltál, anyám, a viszonyítás:
hogy Erdélyben ezt így mondják, vagy úgy,

hogy szebb a táj, hogy dúsabb ott a málnás,
hogy a világ nem budapesti, rút.

Kidobtak belőled, hogy ne zavarjak,
hogy kényszer-szeretőd nyugodtan üljön,

s te mondhatod: tékozló lett fiad,
bár anyja látására néha eljön.

Érts meg: szomorú, lapos ál-gyönyör,
én meghajlok, törötten. Mások: nézik.

Kint kibicek, féligazság, ököl
és hamis taps. De a múlt... folyvást vérzik.

Erdély, feslesz, púderrel elborítod
a sebhelyet, mely tágul, penészedve.

A gyulladt szövet lüktet. Dúl az átok,
amely értéket pusztít egyre-egyre.

Nyomorult asszony! Mennyire szeretném
látni, hogy új szeretőd gondoz téged!

Hogy figyel rád - lelkiismeretén
foltot ejtene, ha szépen élnének?

Hiszen te szültél. Elfelejtesz mindent?
Te hölgy voltál! Most ribanc-módra feslett,

selyemfiúd szétdúl a győzelemben,
saját képére - véli - ő "teremtett" -

de gyűlöl téged, s úgy erőszakol meg,
hogy hozzá laposodj, legyél buta –

pedig néha, árnyán régi tereknek
megvillan még az egykori csoda.

De a vers csak érzelmeket tükröz, közben pedig ott a valós látvány.

"És a várost és a szenthelyet elpusztítja a következő fejedelem népe; és vége lesz mintegy
vízözön által, és végig tart a háború, elhatározott a pusztulás."

Könyörögni mindig érdemes, hátha meghallgatásra talál. Talán egyetlen rövid, egyhetes Dél-erdélyi út is elég alkalom arra, hogy ne másként, csak (az 1568-as tordai országgyűlés híres határozatát idézve) "kiki a maga elméje szerint" kérje - én kérem - hogy ne határozzák el az emberek a pusztítást. Még megszokásból, kényelemből se! Mert akkor "nem határozatlik el a pusztulás".

Hiszen szabad akaratot kaptunk nemre, fajra, vallásra, származásra, országunk, nemzetünk nevére való tekintet nélkül.

Dávid Csaba
2001 szeptember eleje

Híradó

A Fővárosi Örmény Klub szokásos klubestje 2001. szeptember 20-án lesz a Magyarok Házában, Budapest, V. kerület, Semmelweis u. 1-3. alatt, a Zeneteremben.

Beder Tibor: Gyalogosan Törökországban (Örmény őseink nyomában) címen videofilmes előadást tart. Az előadás után megvásárolható a csíkszeredai szerző *Gyalogosan Törökországban* c. könyve.

Helyreigazítás: Jakabffy Elemérről emlékező júniusi számunk 4. oldalán a fénykép aláírása tévesen jelent meg. Helyesen: a képen Jakabffy Elemér egyik fia, a Kolozsváron élő Lóránt látható Katalin lányának gyermekeivel, balról Beáta unokája - férje és gyermekei társaságában, azaz a Debreczeni család Nagyszentmiklósról, míg jobbról Attila unokája Szatmárnémetiből. Elnézést kérünk a hibáért az érintettektől és olvasóinktól.

Köszönetet mondunk *Ötves Erzsébet* belgiumi tagunknak az egyesület működésére nyújtott 2000 belga frank adományért.

Október 3.-án 17 órakor nyitja meg a Budapest Főváros II. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat "*Az 1848/49-es szabadságharc magyarörmény hősei*" c. kiállítását a Budapest II. kerület Horvát u. 2-12. földszinti kiállító teremben, kulturális műsor kíséretében.

Október 13.-án de.10 órakor nyitja meg a Terézvárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat kiállítását a "Teréznapai búcsú a Terézvárosban" rendezvénysorozat részeként a Budapest VI. ker. Munkácsy Mihály u. 23. fszt-i kiállítóteremben. A kiállítás címe: *Örmény eredetű magyar nemesi családok címerei*. A kiállítás megnyitása után kulturális műsor és ételbemutató várja az érdeklődőket.

Fájdalom, hogy ismét fogyatkozott közösségünk. Mindig keserű megrázkódtatás, ha közeli emberek, ismerősök mondanak búcsút az életnek. Az elmúlt hetekben *Katona János*, *Korbuly Béla Károly*, *Simai Tivadar* és *kővendi Szathmáry Miklós* hagyott itt bennünket.

Nyugodjanak békében, emléküket kegyelettel megőrizzük.

Köszönetet mondunk a Budapest Főváros XIII. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzatnak, hogy adományukkal hozzásegítették az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet vállalt feladatai megvalósításához.

Október 15.-én du. 17 órakor kerül sor *Karácsony Ernő* székelyudvarhelyi festőművész kiállításának megnyitására az Operaház különtermében. A kiállítást a Budapest Főváros XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat is támogatja.
